

Komisja
Europejska

Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji

Solidarność
w obliczu zmian

Spółeczna
Europa

Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji (EFG) wspiera pracowników, którzy stracili zatrudnienie w wyniku negatywnych następstw globalizacji. Pomaga im szybko znaleźć nową pracę po zamknięciu dużego przedsiębiorstwa lub przeniesieniu produkcji poza Unię Europejską (UE). Państwa członkowskie mogą także poprosić Fundusz o pomoc dla osób, których dotknęły zwolnienia w wyniku światowego kryzysu finansowego i gospodarczego – przyczynił się on do utraty około 4,5 miliona miejsc pracy w Europie między pierwszym kwartałem 2008 a pierwszym kwartałem 2013 r., szczególnie w produkcji i budownictwie.

Od momentu powstania w 2007 r. EFG przeszedł kilka reform. Mimo to jego założenie pozostaje takie samo: **wyrazić solidarność UE z pracownikami dotkniętymi zwolnieniami grupowymi związanymi ze zmianami zachodzącymi w światowym**

wym handlu. Poprawiając szanse zatrudnienia zwolnionych pracowników, w tym w szczególności tych słabiej wykwalifikowanych i znajdujących się w niekorzystnej sytuacji, Fundusz pomaga im odnaleźć się na rynku pracy.

Dotychczas z pomocy EFG skorzystało około 30 tys. osób w całej UE, a wartość dofinansowania sięga blisko 135 mln euro. Około połowa osób, które wzięły udział w inicjatywach EFG, znalazła nową pracę lub podjęła samozatrudnienie. Wnioski o dofinansowanie obejmują około 40 sektorów, w tym motoryzacyjny, elektroniczny, wydawniczy, handlowy i tekstylny.

Środki wsparcia

EFG, specjalny instrument niebędący częścią unijnych wieloletnich ram finansowych, po-

siada maksymalny roczny budżet wynoszący 150 mln euro na lata 2014-2020. Wsparcie jest ograniczone w czasie i obejmuje pakiet zindywidualizowanych środków, takich jak poszukiwanie pracy, zwolnienia monitorowane lub przekwalifikowanie. Środkami tymi zarządzają władze krajowe i regionalne, a pakiety realizowane są w ramach różnych projektów trwających do dwóch lat.

EFG pokrywa 60% kosztów projektów mających na celu pomaganie zwolnionym pracownikom w znalezieniu zatrudnienia lub założeniu działalności gospodarczej. Państwa członkowskie zarządzają wkładami EFG i działaniami realizowanymi w ramach projektów.

Z zasady EFG może być stosowany tylko wówczas, gdy z jednego przedsiębiorstwa, z uwzględnieniem jego dostawców lub producentów znajdujących się niżej w łańcuchu dostaw, zostanie zwolnionych ponad 500 osób. Pomoc może też zostać udzielona w przypadku utraty pracy przez 500 osób w danym sektorze lub regionie, bądź kilku sąsiednich regionach. Fundusz wspiera również tereny, na których szybko rośnie liczba młodych osób poszukujących pracy.

EFG w liczbach

- Roczny maksymalny budżet w wysokości 150 mln euro
- Blisko 120 wniosków z 20 krajów UE
- Od 2007 do 2013 r. złożono wniosek o przeznaczenie 492 mln euro na pomoc dla ponad 106 tys. pracowników
- Wnioski wg kryteriów: kryzys (64), handel (53)
- Średnia wartość wsparcia ze środków EFG przypadająca na jednego pracownika w 2012 r.: 8670 euro

(Komisja Europejska, grudzień 2013)

Nowe środki w odpowiedzi na kryzys

Po kryzysie gospodarczym z 2008 r. europejskie wskaźniki zatrudnienia drastycznie się obniżyły. Największy spadek miał miejsce w sektorze produkcji (4,5 mln miejsc pracy), budownictwa (ok. 3,7 mln), rolnictwa (ponad 1 mln), handlu (ok. 900 tys.) oraz administracji publicznej (ok. 500 tys.).

Ze względu na kryzys gospodarczy w 2009 r. zmieniono pierwotne zasady funkcjonowania EFG (przewidziane na lata 2007-2013). Celem tych zmian była pomoc pracownikom zwolnionym

w wyniku kryzysu i ułatwienie im jak najszybszego powrotu na rynek pracy poprzez takie programy, jak dofinansowane szkolenia i praktyki.

Wkład ze środków UE został zwiększony z 50% do 65% do końca roku 2011 jako specjalny środek kryzysowy na wypadek nagłych zwolnień. Włączenie kryterium „pracowników zwalnianych bezpośrednio w związku ze światowym kryzysem finansowym i gospodarczym” spowodowało znaczny wzrost liczby wniosków o dofinansowanie ze środków EFG, zaledwie 15 w okresie od stycznia 2007 do kwietnia 2009 r. do 79 w okresie od maja 2009 do grudnia 2011 r. Z końcem grudnia 2013 r. więcej wniosków o wsparcie z EFG dotyczyło zwolnień w wyniku kryzysu gospodarczego (64 wnioski) niż zwolnień w wyniku zmian w handlu światowym (53 wnioski). Na lata 2014-2020 w Funduszu wprowadzono zmodyfikowaną formę kryterium dotyczącego kryzysu.

W 2009 r. wprowadzono trwałą zmianę polegającą na obniżeniu progu kwalifikowalności dla wniosków o wsparcie z EFG z 1000 do 500 zwolnionych pracowników w sektorze, regionie lub przedsiębiorstwie, a okres świadczenia pomocy wydłużono z 12 do 24 miesięcy.

Na czym polega wartość EFG

- Umożliwia skierowanie środków unijnych na pomoc dla osób dotkniętych gwałtownymi przemianami gospodarczymi
- Wykracza poza krajowe mechanizmy wsparcia dla pracowników objętych zwolnieniami grupowymi
- Pozwala na skupienie działań interesariuszy i koncentrację środków
- Może finansować środki przystosowane do określonych potrzeb, kwalifikacji i oczekiwań pracowników

Jaki rodzaj wsparcia może zapewnić EFG?

Środki EFG mogą zostać przeznaczone na pomoc dla osób, które straciły pracę w wyniku zwolnień grupowych. Nie można ich jednak wykorzystywać do ratowania przedsiębiorstw ani do ich modernizacji czy restrukturyzacji.

EFG może też współfinansować projekty obejmujące takie środki jak: **pomoc w znalezieniu pracy; poradnictwo zawodowe; kształcenie, szkolenie i przekwalifikowanie; mentoring i coaching; przedsię-**

biorczość i rozpoczynanie działalności gospodarczej. Fundusz udziela też **pomocy w formie dopłat do szkoleń lub przeprowadzkii, diet dziennych lub podobnego wsparcia finansowego.** EFG nie finansuje natomiast środków ochrony socjalnej, takich jak emerytury czy zasiłki dla bezrobotnych.

EFG może współfinansować tylko aktywne środki rynku pracy, które pomagają zwolnionym pracownikom w szybkiej reintegracji zawodowej. Może też finansować działania państwa członkowskiego związane z realizacją projektu – w tym działania przygotowawcze, informacyjne, promocyjne i kontrolne dotyczące wykorzystania środków. Przy opracowywaniu pakietów wsparcia państwa członkowskie muszą uwzględnić środowisko, doświadczenie i wykształcenie pracowników, a także ich mobilność oraz aktualne/spodziewane możliwości zatrudnienia w danych regionach.

Uzupełnienie innych programów unijnych

Dofinansowanie z EFG jest uzupełnieniem środków wsparcia dostępnych za pośrednictwem innych unijnych funduszy, polityk i programów. EFG zapewnia pracownikom jednorazowe wsparcie w określonej wyso-

kości, przeznaczone na aktywne środki rynku pracy mające na celu zwiększenie ich szans na zatrudnienie oraz szybką reintegrację zawodową. EFG różni się zatem od Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) i jest jego uzupełnieniem, gdyż EFS – podobnie jak wszystkie unijne fundusze strukturalne i inwestycyjne – przeznaczony jest na strategiczne, długoterminowe działania perspektywiczne, takie jak uczenie się przez całe życie.

W zależności od sytuacji w danym regionie lub kraju, EFG może być stosowany równoległe z EFS. W belgijskich prowincjach Limburgii, Flandrii Zachodniej i Flandrii Wschodniej EFG wykorzystano jako uzupełnienie środków federalnych, regionalnych i EFS do oferowania szkoleń dla zwolnionych pracowników z sektora tekstylnego. W hiszpańskiej Galicji i Kastylii-La Manchy dzięki EFG stworzono zespoły doradztwa, które umożliwiły zapewnienie bardziej zindywidualizowanego i elastycznego wsparcia dla zwolnionych pracowników, jakie nie byłoby możliwe w ramach EFS.

Co nowego w EFG w latach 2014-2020?

Kontynuacja działania EFG została przewidziana w wieloletnich ramach finansowych

UE na okres od 1 stycznia 2014 do 31 grudnia 2020 r. Tak jak wcześniej, EFG będzie zapewniał konkretne, jednorazowe wsparcie pracownikom zwolnionym w wyniku dużych zmian strukturalnych związanych globalizacją i w dalszym ciągu będzie pomagał państwom członkowskim w walce z bezrobociem w takich przypadkach.

Wkład UE w projektach EFG zwiększył się z 50% do 60% od stycznia 2014 r. Jednakże, ogólna roczna kwota środków przeznaczonych na EFG została ustalona na maksymalnie 150 mln euro, podczas gdy wcześniej wynosiła ona 500 mln euro.

Na lata 2014-2020 w EFG wprowadzono szereg innowacyjnych elementów. Przykładowo, **rozszerzono kategorie pracowników kwalifikujących się do wsparcia EFG, tak że teraz znajdują się wśród nich osoby samozatrudnione, pracownicy tymczasowi oraz pracownicy zatrudnieni na umowy na czas określony.** Oprócz globalizacji **kryteria udzielenia pomocy obejmują teraz światowe kryzysy finansowe i gospodarcze.**

Ponadto, **do końca roku 2017 i w określonych okolicznościach młode osoby niepracujące, niekształcące się ani**

nieszkołące się, zamieszkujące regiony o wysokiej stopie bezrobocia wśród młodości, mogą również uzyskać wsparcie z funduszu EFG w liczbie równej liczbie objętych pomocą pracowników w ramach tego samego wniosku.

Tak jak wcześniej, przy pomocy środków EFG państwa członkowskie muszą przygotować „skoordynowany pakiet zindywidualizowanych usług” (w tym zaindywidualizowane szkolenie i przekwalifikowanie, specjalne ograniczone czasowo środki, takie jak poszukiwanie pracy i dopłaty do przeprowadzki), aby pomóc beneficjentom w utrzymaniu się na rynku pracy lub znalezieniu nowego zatrudnienia bądź samozatrudnienia. Szczególny nacisk kładziony jest na pomoc w poszukiwaniu pracy osobom znajdującym się w niekorzystnej sytuacji, w tym starszym i młodym osobom bezrobotnym.

Zasady dotyczące kryteriów przyznawania pomocy, kwalifikujących się beneficjentów, wniosków, środków itd. zostały określone w rozporządzeniu w sprawie EFG na lata 2014-2020, które uchyla pierwotne rozporządzenie z 2006 r.

Drogi powrotu na rynek pracy: EFG w działaniu

Po 25 latach pracy w hiszpańskim sektorze tekstylnym **Jorge Bolufer** został zwolniony. Dzięki wsparciu ze środków EFG przeznaczonych dla byłych pracowników tej branży w Walencji odbył szkolenie z zakresu przedsiębiorczości i w czerwcu 2012 r. założył własną piekarnię w L'Alcúdia de Crespins. Po dwóch latach firma Jorgego Bolufer'a świetnie prosperuje. „Wstaję codziennie o piątej i otwieram piekarnię o siódmej. Pracuję do wieczora, a jeśli to konieczne, czasami nawet w niedzielę”, opowiada. „Ale wysiłek się opłaca, a ja jestem dumny, że podjąłem to wyzwanie i sprawnie rozwijam firmę”.

Kiedy w październiku 2011 r. **Thomas Phelan** stracił pracę w TalkTalk, jako jeden z 575 pracowników call centre tej firmy w irlandzkim Waterford, założył Stowarzyszenie Pracowników TalkTalk i odegrał kluczową rolę w ubieganiu się o pomoc unijną w ramach EFG. Działania

te doprowadziły do uruchomienia szeregu środków aktywizacji zawodowej. Na przykład, udostępniono wsparcie finansowe pomagające pracownikom w powrocie do studiów dziennych lub zaocznych, w tym w szczególności na licencjackich studiach farmaceutycznych w Instytucie Technologicznym w Waterford oraz kursie pomostowym umożliwiającym podjęcie studiów magisterskich z tej dziedziny. W uznaniu wysiłków dla wsparcia byłych współpracowników Thomas Phelan otrzymał nagrodę dla „Studenta roku 2013-2014 AIB” na School of Science.

Ponad 70% zwolnionych pracowników TalkTalk skorzystało z różnych form wsparcia ze środków EFG. Oprócz podniesienia kwalifikacji poprzez kształcenie i szkolenia, część osób założyła własne firmy.

Przegląd wniosków o wsparcie z EFG do 31 grudnia 2013 r. (rozporządzenie w sprawie EFG na lata 2007–2013)

według państw członkowskich i rodzajów wniosków (Art. 1 Kryteria)

Państwo członkowskie	Art.1	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Liczba wniosków		Pracownicy przewidziani do objęcia pomocą		Wnioskowany wkład EFG w mln euro	
BE	kryzys	0	0	0	1	0	0	0	1	7	2834	6885	9,6	26,0
	handel	0	0	2	0	0	0	4	6		4051		16,4	
BG	kryzys	0	0	1	0	0	0	0	1	1	643	643	1,1	1,1
	handel	0	0	0	0	0	0	0	0		0		0,0	
CZ	kryzys	0	0	0	1	0	0	0	1	1	460	460	0,3	0,3
	handel	0	0	0	0	0	0	0	0		0		0,0	
DK	kryzys	0	0	2	2	1	0	0	5	10	3600	6234	38,3	63,7
	handel	0	0	0	2	1	2	0	5		2634		25,4	
DE	kryzys	0	0	0	1	1	0	0	2	7	1959	11 349	12,7	44,8
	handel	1	0	2	0	0	1	1	5		9390		32,2	
IE	kryzys	0	0	3	3	0	0	0	6	7	9835	10 267	60,6	63,3
	handel	0	0	0	0	0	1	0	1		432		2,7	
EL	kryzys	0	0	0	0	1	0	0	1	1	642	642	2,9	2,9
	handel	0	0	0	0	0	0	0	0		0		0,0	
ES	kryzys	0	0	2	3	4	0	0	9	19	7448	13 736	20,6	46,9
	handel	0	3	0	2	1	1	3	10		6288		26,4	
FR	kryzys	0	0	1	1	0	0	0	2	4	5671	8 478	36,4	61,8
	handel	1	0	0	0	0	0	1	2		2807		25,4	
IT	kryzys	0	0	0	0	6	0	0	6	12	4630	12 741	18,7	59,5
	handel	3	1	0	0	0	2	0	6		8 111		40,8	
LT	kryzys	0	0	4	0	0	0	0	4	5	2413	3 013	2,6	2,9
	handel	0	1	0	0	0	0	0	1		600		0,3	

Państwo członkowskie	Art.1	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Liczba wniosków		Pracownicy przewidziani do objęcia pomocą	Wnioskowany wkład EFG w mln euro	
MT	kryzys	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0,0	0,7
	handel	1	0	0	0	0	0	0	1		675	0,7	
NL	kryzys	0	0	7	5	2	0	0	14	16	6921	23,7	28,8
	handel	0	0	0	1	0	0	1	2		1633	5,1	
AT	kryzys	0	0	1	1	2	0	0	4	7	1608	22,8	32,5
	handel	0	0	0	1	1	0	1	3		594	9,6	
PL	kryzys	0	0	0	3	0	0	0	3	5	979	1,2	2,6
	handel	0	0	0	0	0	0	2	2		827	1,4	
PT	kryzys	0	0	1	1	1	0	0	3	5	2245	5,4	8,6
	handel	1	0	1	0	0	0	0	2		2122	3,3	
RO	kryzys	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0,0	6,5
	handel	0	0	0	0	1	1	0	2		2416	6,5	
SI	kryzys	0	0	0	1	0	0	0	1	1	2554	2,2	2,2
	handel	0	0	0	0	0	0	0	0		0	0,0	
FI	kryzys	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0,0	17,2
	handel	1	0	0	0	0	1	1	3		5634	17,2	
SE	kryzys	0	0	1	0	0	0	0	1	3	1500	9,8	19,6
	handel	0	0	0	0	1	1	0	2		2050	9,8	
Łącznie 20 państw członkowskich	kryzys	0	0	23	23	18	0	0	64	117	55942	268,9	491,9
	handel	8	5	5	6	5	10	14	53		50264	223,0	

Niektóre liczby mogą nie sumować się dokładnie ze względu na zaokrąglenia.

1) Tabela przedstawia sytuację na dzień 31.12.2013.

2) Tymczasowe odstępstwo poszerzające zakres EFG o skutki globalnego kryzysu finansowego i gospodarczego oraz zwiększające poziom współfinansowania z EFG do 65% całkowitych kosztów miało zastosowanie do wszystkich wniosków otrzymanych od dnia 1 maja 2009 r. do dnia 30 grudnia 2011 r. (rozporządzenie (WE) nr 546/2009 zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1927/2006 (Dz.U. L 167 z 29.6.2009)).

3) Jeden ze złożonych wniosków (EFG/2009/022 BG/Kremikovtsi) był niekwalifikowalny (SEC(2010) 993 wersja ostateczna z dnia 30 maja 2010 r.).

4) W statystykach nie uwzględniono jedenastu wniosków wycofanych przez państwa członkowskie.

5) Do dnia 31.12.2013 r. o wsparcie z EFG nie zwróciło się jeszcze osiem państw członkowskich: Estonia, Cypr, Łotwa, Luksemburg, Węgry, Słowacja, Zjednoczone Królestwo oraz Chorwacja (która wstąpiła do UE dopiero 1 lipca 2013 r.).

Globalizacja oraz skutki światowego kryzysu gospodarczego i finansowego spowodowały spadek zatrudnienia w całej Europie. Niniejsza ulotka poświęcona jest Europejskiemu Funduszowi Dostosowania do Globalizacji (EFG), pomagającemu obywatelom UE, którzy stracili pracę w wyniku zamknięcia dużego przedsiębiorstwa, zwolnień grupowych lub przeniesienia produkcji w danym sektorze do kraju spoza UE. Indywidualizowane wsparcie, świadczone za pośrednictwem władz regionalnych lub krajowych, pomaga osobom spełniającym odpowiednie kryteria w znalezieniu nowej pracy lub założeniu własnej działalności gospodarczej.

Nasze publikacje możesz pobrać lub bezpłatnie zasubskrybować pod adresem:

<http://ec.europa.eu/social/publications>

Jeżeli chcesz regularnie otrzymywać informacje na temat Dyrekcji Generalnej ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego, zarejestruj się, aby otrzymywać bezpłatny elektroniczny biuletyn „Social Europe” pod adresem: <http://ec.europa.eu/social/e-newsletter>

<https://www.facebook.com/socialeurope>

https://twitter.com/EU_Social

Urząd Publikacji

Zdjęcie na okładce: iStockphoto

Używanie i kopiowanie zdjęć nieobjętych prawami autorskimi Unii Europejskiej jest możliwe po uzyskaniu zgody bezpośrednio od właścicieli tych praw.

© Unia Europejska, 2014

Powielanie materiałów dozwolone pod warunkiem podania źródła.

ISBN 978-92-79-39522-2 (pdf)

doi:10.2767/38669 (pdf)